

KISA BİLDİRİM

 Onur Eşbah¹

¹ Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi,
İç Hastalıkları ABD, Tıbbi
Onkoloji BD, Düzce, Türkiye

Yazışma Adresi:

Onur Eşbah
Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç
Hastalıkları ABD, Tıbbi Onkoloji BD,
Düzce,, Türkiye
mail: onurilyasoglu131202@yahoo.com

Geliş Tarihi: 12.06.2020
Kabul Tarihi: 14.07.2020
DOI: 10.18521/kt.752077

Konuralp Medical Journal
e-ISSN1309-3878
konuralptipdergi@duzce.edu.tr
konuralptipdergisi@gmail.com
www.konuralptipdergi.duzce.edu.tr

COVID-19 Pandemisinde Düzce Üniversitesi Tıbbi Onkoloji Pratiği

ÖZET

Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve tüm dünyayı etkisi altına alan COVID-19 (SARS-CoV2) pandemisinde, mevcut veriler, yaşlı, kronik solunum yolu, diyabet, kronik böbrek hastalığı veya kardiyovasküler hastalıklar gibi kronik hastalıkları olanların ve aktif kanser hastalarının risk altında olduklarını göstermektedir.

Kanser hastalarının, diğer hastalara göre hastalığın kendisi, cerrahi ve kemoterapi gibi uygulanan tedavilere bağlı olarak, immun sistemleri baskılanmıştır ve enfeksiyonlara daha yatkındırlar. Bu nedenle COVID-19 için daha yüksek risk altındadırlar.

Bu yazıda, Düzce üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları A.D, Tıbbi Onkoloji B.D olarak, pandemi sürecindeki kendi pratiğimizi anlatmak istedik.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Kanser, Pandemi.

Duzce University Medical Oncology Practice in COVID-19 Pandemic

ABSTRACT

The available data about the COVID-19 (SARS-CoV2) pandemic, which emerged in Wuhan, China, and influenced the whole world, has shown that people with chronic diseases such as active cancer, diabetes, chronic respiratory tract, kidney or cardiovascular diseases have higher risk.

Cancer patients have suppressed immune systems and are more prone to infections depending on the treatments such as the disease itself, surgery and chemotherapy. Therefore, they are at a higher risk for COVID-19.

In this article, we wanted to explain our own practice in the pandemic process, as Düzce University Faculty of Medicine, Department of Medical Oncology.

Keywords: COVID-19, Cancer, Pandemic.

Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve tüm dünyayı etkisi altına alan COVID-19 (SARS-CoV2) pandemisinde dünya genelinde vaka sayısı, haziran 2020 itibarıyla 7 milyona yaklaşmakta ve ölüm oranları ne yazık ki 400 binler civarına ulaşmaktadır. Mevcut veriler, yaşlı, kronik solunum yolu, diyabet, kronik böbrek hastalığı veya kardiyovasküler hastalıklar gibi kronik hastalıkları olanların ve aktif kanser hastalarının risk altında olduklarını göstermektedir. Kanser hastalarının, diğer hastalara göre hastalığın kendisi, cerrahi ve kemoterapi gibi uygulanan tedavilere bağlı olarak, immun sistemleri baskılanmıştır ve enfeksiyonlara daha yatkındırlar. Bu nedenle COVID-19 için daha yüksek risk altındadırlar.

Liang ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada kanser hastalarında COVID-19 riskinin normal popülasyona göre 3.5 kat daha fazla olduğu tespit edilmiştir (1). Ayrıca kanser hastalarında yoğun bakım, ventilatör ihtiyacı kanser olmayan COVID-19 vakalarına göre daha fazla olmakta ve yine ölüm oranları kanser olmayan COVID-19 hastalarına oranla daha fazla oranda görülmektedir.

Düzce üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları A.D, Tıbbi Onkoloji B.D olarak, Düzce Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi'nde pandemi sürecinde hasta kabullerimize ve aktif tedavi almakta olan hastalarımızın tedavisine devam ettik. Sağlık Bakanlığı'mızın onkoloji üniteleri çalışanları ile ilgili yayınladığı genelge çerçevesinde, başhekimliğimiz tarafından ünitemizde çalışan personel pandemi kliniklerinde görevlendirmediler. Bu sayede sürekli immunsüpresif hasta ile muhatap olan personelimizin, hastalarımıza enfeksiyon bulaş riski azaltılmış oldu. Onkoloji pratiğinde COVID-19 pandemisinin kanser hastalarının yönetimi üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla ulusal ve uluslararası rehberler geliştirilmiştir (2,3). Bu rehberler ışığında iki hasta grubu tanımlanmıştır;

Tedaviyi tamamlamış veya kontrol altında hastalığı olan "tedavi dışı hastalar" (A); ve aktif tedavi gören hastalar (neoadjuvan veya adjuvan iyileştirici tedavi veya metastatik hastalık tedavisi) (B).

Tüm hastalarımız için (A ve B), Türk Tıbbi Onkoloji Derneği tarafından hazırlanmış olan Covid-19 Pandemisi Danışma Kurulu'nun, hasta ve hasta yakınlarına önerilerini içeren bilgilendirme broşürlerimizi dağıttık. Ayrıca yine tüm hastalarımıza COVID-19 eğitimi polikliniğimiz ve ünitemizde verildi. Hastalarımıza; kalabalık yerlerden kaçınmaları, kontroller ve tedaviler için hastaneye giderken maske takmaları, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) endikasyonlarına göre ellerini doğru bir

şekilde yıkamaları, COVID-19 semptomları olan veya endemik bölgelerde yaşayan yakınları ile temas kurmamaları, sosyal mesafe kurallarına uymaları, başkalarını korumak için önce kendilerini korumaları gerektiği anlatıldı. Tıbbi Onkoloji polikliniğine gelen tüm hastaların ateş ölçümü, poliklinik girişinde yapıldı. Poliklinik bekleme salonundaki koltuklar sosyal mesafe kuralına uygun olarak yeniden düzenlendi. A grubu hastalarımız için, hastane girişlerini azaltmak, dolayısıyla enfeksiyon riskini en aza indirmek amacıyla telefon ile görüşme yapılarak, kontrol zamanı gelen hastalardan uygun olanlarının kontrollerini ileri tarihe erteleme yoluna gidildi. Kontrole gelmesi gereken hastalarımız için poliklinik ziyaretlerinde doktor masası ve hasta koltukları arası sosyal mesafeye uygun olarak yeniden düzenlendi. Poliklinik odasına sadece hasta ve en fazla bir yakını olacak şekilde giriş sağlandı.

Aktif tedavi gören B grubu hastalarımız için oral tedavi görebilecek hastaların tedavileri intravenöz (IV) kemoterapilerden oral formlara geçidi. Uzaktan izleme yapılabilen, oral tedavi gören hastalar için, hastaneye erişimi azaltmak amacıyla en az 3 kürlük ilaç tedariki sağlandı. Bu hastalar için kan izlemleri, eve yakın merkezlerde yapılan tahlil sonuçlarının, telefon aracılığıyla görüşülmesi ile sağlandı. Aktif (IV) kemoterapi alan hastalarımız için ayaktan kemoterapi ünitemizdeki kemoterapi koltukları sosyal mesafeye uygun olarak yeniden düzenlendi. Haftalık kemoterapi alan hastalarımızdan, tedavisi uygun olanların tedavileri, hastane girişlerini azaltmak, dolayısıyla enfeksiyon riskini en aza indirmek amacıyla 21 günlük yada aylık tedaviler olarak değiştirildi. Ayaktan kemoterapi ünite personeli kişisel koruyucu ekipmanları (koruyucu önlük, maske, siper, eldiven) ile tedavi hizmetine devam ettiler. Kemoterapi ilaçlarımız COVID-19 pandemisi öncesinde de 'yarı otomatik ilaç hazırlama cihazı' ile el değmeden hazırlanmaktaydı. Aynı şekilde ilaç hazırlamaya devam edildi. Hasta giriş-çıkışlarını azaltmaya yönelik tüm önlemlere rağmen, seyahat kısıtlamaları nedeniyle dış merkezlerde takip ve tedavi olan hastalarımız, mağduriyetleri önlemek için merkezimize kabul edildiler. Pandemi sürecinde; toplam poliklinik hasta sayımız 2063 ve toplam kemoterapi alan hasta sayımız 849 olarak belirlendi.

Kanser hastalarının takip ve tedavileri süreklilik arz etmektedir. Bu nedenle COVID-19 pandemi sürecinde, hastanemiz tıbbi onkoloji kliniği, hem çalışan hem de hastalarımız için koruyucu önlemlerini alarak aralıksız şekilde, hizmetine devam etmiştir.

KAYNAKLAR

1. Liang W, Guan W, Chen R, Wang W, Li J, Xu K, et al Lancet Oncol. 2020 Mar;21(3):335-337. doi: 10.1016/S1470-2045(20)30096-6. Epub 2020 Feb 14. PMID: 32066541.
2. Türk Tıbbi Onkoloji Derneği covid 19 Pandemisi Danışma Kurulunun Kanser Hasta ve Hasta Yakınlarına Yönelik Önerileri. Kılavuz Kitapçığı 2020. Available from: <http://www.kanser.org>
3. Esmo guidelines, Covid-9: Supporting Oncology Professionals. Available from: <https://www.esmo.org/guidelines/cancer-patient-management-during-the-covid-19-pandemic>.